

1986

27.02.2013

**SURİYE'DE YAŞANAN ÇATIŞMALI SÜREÇ İLE BUNUN NETİCESİNDE YAŞANAN
GÖÇÜN HATAY'DA HALK ÜZERİNDEKİ YANSIMALARI İLE İLGİLİ
ARAŞTIRMA-İNCELEME RAPORU**

İnsan Hakları Derneği (İHD) hükümet dışı bağımsız ve gönüllü bir kuruluştur. 1986 yılında 98 insan hakları savunucusu tarafından kurulan derneğin günümüzde 28 şubesi, 9 temsilciği ve 8849 üyesi bulunmaktadır. Türkiye'deki en eski ve en büyük insan hakları örgütü olan İHD'nin "tek ve belirli amacı, 'insan hak ve özgürlükleri' konusunda çalışmalar yapmaktır."

Konu: Suriye’de yaşanan çatışmalı süreç ve beraberinde yaşanan göçün (Suriyeli sığınmacıların) Hatay halkı üzerindeki ekonomik, sosyal, kültürel yansımaları.

Amaç: Suriye’de yaşanan çatışmalar ve yaşanan göç Hatay halkını derinden etkilemekte, gerilim ve kutuplaşmayı körüklemektedir. Farklı inanç ve kültürlerin yüzyıllardan beri bir arada yaşadığı Hatay’da gelişmeleri farklı kesimlerle görüşüp rapor hazırlamak, kamuoyunun gerçek bilgiye ulaşmasını sağlamak, insan hakları ihlallerini tespit etmek ve önerilerde bulunmak üzere insan hakları heyeti oluşturulmuştur.

Heyetin Oluşumu: Heyet, İHD Genel Sekreteri İsmail Boyraz, İHD MYK Üyesi ve Akdeniz Bölge Temsilcisi Tugay Bek, İHD MYK üyesi Hatice Can, İHD MYK üyesi İlyas Kara ve İHD Hatay Şube Başkanı Mithat Can’dan oluşmuştur.

Heyetin Olay Yerine Gidişi ve Yaptığı Görüşmeler: Heyet, Hatay İlinde ki görüşmelerine 15.02.2013 tarihinde başlamıştır. Heyet görüşmelere öncesi Suriye’den gelenlerin kalmış olduğu kampları incelemek ve görüşmeler yapabilmek için Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı’ndan (AFAD) talepte bulunmuş ancak talep ret edilmiştir. Heyet, konuya ilişkin olarak Hatay Valiliği’nden randevu talebinde bulunulmuş. Hatay Vali Yardımcısı Orhan Mardinli ile görüşmüştür. Sonrasında Hatay’ın çok kültürlü yapısını temsil eden tüm kesimleri, inanç grupları ile mesleki ve sendikal yapıların temsilcileri ile görüşmeler yapılmıştır. Suriye’den gelenlerin yoğun olarak barındığı Reyhanlı’ya da gidilerek görüşme ve izlenimlerde bulunulmuştur.

Heyetimizin görüştüğü kişiler ve kurumlar şunlardır:

1. **Orhan Mardinli Hatay Vali Yardımcısı**
2. **Josef Naseh, Antakya Ortodoks Kilisesi Temsilcisi**
3. **Refik Eryılmaz, CHP Hatay Milletvekili**
4. **Ali Yeral- Ehlibeyt Vakfı(EHDAV) Başkanı**
5. **Hacı Yatar, Reyhanlı**
6. **Uğur Pihava, Reyhanlı Çerkes Derneği Başkanı**
7. **Abdulkadir Demir, Reyhanlı, Harranlı Köyü (Suriyeli Kadınları ‘Evlendiren’ kişi)**
8. **Abdullah Korkmaz, Hatay Mali Müşavirler Odası Başkanı**
9. **Selim Matkap- Hatay Tabip Odası Başkanı**
10. **Gürbüz Şahin- Eğitim Sen Şube Yönetim Kurulu Üyesi**
11. **İbrahim Saymaz-Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası(SES) Şube Başkanı**
12. **Hakan Coşkun- MKÜ Üniversitesi Öğretim Elemanları Derneği**
13. **Suriye’den gelenlere yardımda bulunan (ismini açıklamak istemeyen İslami eğilimli bir) dernek başkanı**

14. **Hagop Kartun, Ermeni Kilisesi temsilcisi**
15. **Kamu Hastanesinde genel cerrah(İsmi açıklamak istemiyor)**
16. **Mustafa Karabulut- Dom-Der Başkanı(Roman-Çingenelerin bir kolu)**
17. **Mehmet Gülerüz, DİSK Genel İş Hatay Şube**
18. **Ali Doğan, Elektrik Mühendisleri Odası Hatay Şube Başkanı**

HEYET, AŞAĞIDA BELİRTİLEN KİŞİLERLE YAPTIĞI GÖRÜŞMELERİ OLDUĞU GİBİ AKTARMAKTADIR:

Josef Naseh, Antakya Ortodoks Kilisesi Temsilcisi (15.02.2013 saat 10.00)

Suriye'deki Ortodokslar, çoğunlukla Suriye'de iktidarda bulunan rejimin yanında yer almaktadır. Çünkü Ortodokslar, Suriye rejiminin kurucu unsuru olarak kabul edilmektedir. Bu sebeple Suriye rejiminin herhangi bir baskısı ile karşılaşmamaktadır. Suriye'de cemaatimize yönelik ayrımcı bir yaklaşım yoktur. Suriye'de 1,5 milyon Ortodoks vardır. Ortodoks cemaati gelecek konusundan huzursuzdur. Suriye'de ki demokratikleşme dış müdahalelerle olmamalıdır. Suriye den Hatay'a gelenlerin kim olduğunu bilmediğimiz için endişeliyiz Suriye'den gelenler burada halka tehdit ve baskılarda bulundular. **Suriyeli muhalifler, "Aleviler tabuta, Hristiyanlar Beyrut'a"** şeklinde slogan atmaktadır.

Orhan Mardinli, Hatay Vali Yardımcısı (15.02.2013 Valilik binası makamında, saat: 13.30)

Heyetimiz vali yardımcısı Orhan Mardinli'ye aşağıdaki soruları sormuştur:

Soru: Kamplarda kaç sığınmacı var?

Orhan Mardinli: Bu konuda düzenli olarak Başbakanlık Afet İşleri Merkezine bilgi veriliyor. Önceden sadece Hatay'da kamp vardı. Şimdi pek çok ilde(Maraş, Kilis ve Urfa'da kamp var.) Bilgi oradan alınabilir. Ben sadece Hatay'ı bilebilirim. Hatay'da 5 kamp var. Yayladağ'da iki, Altınözü'nde iki ve Apaydın'da bir sığınma kampı var. İlimizde 13.855 kişi çadırlarda barınmakta 2.842 çadır. 91 hasta. 56 refakatçi var. Hatay'ın çok sayıda ilçesi Suriye ile komşu ve vatandaşlarımızın her iki taraftan da akrabaları var. Türkiye'ye giren Suriyelilerden 170.000 kişinin 130.000 bini Hatay sınırından girdiği tahmin ediliyor. 42.842 geri döndü. İlk gelişler 29 Nisan 2011 tarihinde başladı. 14 bin kişi Gaziantep'e gitti.

Soru: Kampların dışında, yerleşim yerlerinde kalan sığınmacılar var mı?

Orhan Mardinli: Bu konuda resmi bilgi yok. Vize muafiyeti anlaşması gereği pasaportu ile gelen her Suriyeli ev kirayı Türkiye'de kalabiliyor. Geçici ikamet belgesi alabiliyor. İçişleri Bakanlığı belli süre kalanları başka şehirlere nakletmek için bir genelgesi var. Pasaportu olmadan kalan vatandaşlar olabilir. Bu insanlar can güvenliği sebebi ile geldiğinden niye geliyorsun ya da gidiyorsunuz denmiyor. Bu kamplar pek çok kimse tarafından denetlendi gözlemlendi. Kamplarda BM temsilcisi var. BM ve AFAD 'la işbirliği içinde yardım veriliyor.

Soru: Suriye sınırları içinde bir kamp var mı?

Orhan Mardinli: Kızılay ve sivil toplum kuruluşları (İHH) karşı tarafta bulunanlara insani yardımda bulunmaktadır. Apaydın'a giriş konusunda asker olmaları, güvenlik ve aile mahremiyeti nedeni ile bu insanların yazılı talepleri var. Bu sebeple bu kamplara giriş sınırlıdır.

Soru: Gelenlerin karıştığı suçlar ilişkin veri var mı?

Orhan Mardinli: Hangi ülkenin vatandaşı olursa olsun suça karışanlar hakkında bir veri güncel olarak bende yoktur. Suç oranı normal insani sınırlar içinde bir suç oranı vardır. Bu insanlar travma halindedir. Bu ruh halindeki insanların sorunları normaldir. Bu insanların bazı davranışları yanına kar kalacak şekilde tahammül ettik. Kamplarda eğitim-öğretim yapılmakta. Kendi sistemleri içinde kendi öğretmenleri ile eğitim gerçekleştirilmektedir, ayrıca bizim öğretmenlerimiz de vardır.

Soru: Silahlı grupların Türkiye'ye girip çıktığı doğru mu dur?

Orhan Mardinli: Bu haberlerin çoğunluğu yanlıştır. Gelenler kontrolden geçirilip silahsız bir şekilde ve sağlık kontrolünden sonra alınıyor. Bunların içinde rejim yanlısı olup da yardım ettiğimiz askerler de tedavi edilip ülkelerine gönderildi. Necisin demeden yardım ediyoruz. Bu yardım düşüncesi genlerimizde var.

Soru: Hatay'dan yoğun bir şekilde araç çalınarak Suriye'ye kaçırıldığı iddiaları hakkın da bir veri var mıdır?

Orhan Mardinli: Antakya'dan çalınan araçlarla ilgili somut bir bilgimiz yok.

Refik Eryılmaz, CHP Hatay Milletvekili (15.02.2013 Saat 14.00 görüşme yarım saat sürmüştür)

Olayın ekonomik boyutunu meslek odaları iyi bilir. Cilvegözü sınır kapısı yalnızca Suriye'ye değil bizim Ortadoğu'ya açılan sınır kapımızdır. Bu kapının muhaliflerin eline geçmesi ve kapanması, Hatay'la birlikte Gaziantep ve civar illeri olumsuz etkilemiştir. Sınır kapısı kapandıktan sonra gemilerle ticaret yapılmaya başlanmıştır. Gemi ile yapılan ticaret yeterli gelmemektedir. Sınır kapısı sınır ticareti de turizmle entegre bir şekilde Hatay'ı ilgilendirir. Hatay'da ekonomik hayat durma noktasına gelmiştir. Hükümet, bu mağduriyeti gidermek için hiçbir şey yapmadı. Esnafa destek olmak, vergi borçlarını ertelemek için bir şey yapılmadı. Antakya halkı Suriye muhaliflerini kendilerine düşman olarak algılar. Çünkü bunların açıklamaları internet ortamında yaptığı paylaşımlar bu tedirginliği artırmıştır. Hükümet bu kaygıyı giderici hiçbir şey yapmamıştır. Tam tersine bu korkuyu beslemiştir. Muhaliflerin eylemlerini destekler nitelikte açıklamalar yapılmıştır.

Bu süreç içinde Vatandaşların basın açıklaması, gösteri miting hakkı keyfi gerekçelerle engellenmiş. Demokratik haklar kısıtlanmıştır.

Suriye ile Türkiye arasından yüzlerce yıl sürebilecek nifak tohumu atılmıştır. Radikal İslami gruplar Antep, Kilis bölgesinde bir örgütlenme vardır. Bunu özellikle İHH tarafından yapılmakta.

Bazı güvenlik şirketlerinin İstanbul ve diğer illerde Suriyeli muhaliflere sabotaj ve suikast eğitimi vermektedir.

En büyük tehlike şudur; Hücre tipi örgütlenen radikal örgütler MOSSAD ve İsrail'in denetimindedir. Çatışmanın ardında İsrail vardır. Barış görüşmeleri başladığında bu radikal gruplar Türkiye'de eylem yapabilir. El Kaide, Esad ile barışanların başını keseriz demiştir. Radikal gruplar ve İsrail bu çatışmanın bitmesini istememekte. Hükümetin bu radikal gruplara sırt çevirmesi kolay olmayacaktır. Bundan sonraki süreçte ülkemizde hiç olmadık yerlerde bombalar patlamasından endişeleniyoruz.

İslamcı Teröristler, Aleviler üzerinde açık tehditlerini dile getirmektedir. Suriye'yi halledelim sıra sizde denmektedir.

Bir seçmenin telefonla beni aradı: İki sakallı konuşurken Samandağ ve Arsuz'a gireceğiz demekte. Her gün savaş uçakları ile birlikte terörist gruplar getirilmektedir. Gümrükten yetkili bir arkadaşım ile görüştüm. Daha önceden kırmızı hattı geçen araç sayısı fazla idi. Şimdi Ankara talimat veriyor. Araçların sarı hattı geçmesi sağlanıyor. Bu hali ile yalnızca bir evrak kontrolü yapılmaktadır. (Sarı hatta yalnızca bir evrak kontrolü anlamına gelir)

Görüşme Yarım saat sürmüştür.

Ali Yeral- Ehlibeyt Vakfı(EHDAV) Başkanı 15.01.2013 saat:13.20 Görüşme evinde yapılmaktadır.

Gelişmelerden tedirginiz. Yarınımızı göremiyoruz

Çeçenistan, Libya, Suudi Arabistan'dan gelen militanlar Hatay'da cirit atıyor. Ailemiz çocuklarımız rahat dolaşamıyoruz. Hırsızlık olayları artıyor. Bu durumdan tedirginiz. Suriye rejimine terör ihraç edilmekte Antakya teröristlerin eğitim merkezine dönüştü. ABD ve İsrail için bu kan dökülmemeli. Türkiye şu an sınırlarını kapatsa bir haftada her şey düzeler. Suriye'ye teröristlerin çoğu Türkiye sınırından geçmektedir. Önceleri Şii azınlık Sünni çoğunluğa hâkim denmekteydi. Sonraları Aleviler, Sünniler üzerinde hakim denmekte. Şimdi ise Nusayriler Sünniler üzerinde hâkim denmektedir. İbn-i Telmiye ve Ebu Suud'tan alıntılar yapıp Sedat Laçiner gibiler bunlar (Nusayriler) Müslüman değildir denmektedir. Halkımız kendisini Nusayri olarak görmez. Bu kavramı çoğunlukla bizi yalnızlaştırmak isteyenler söylemektedir.

Güvenlik, ekonomi açısından Antakya, Altınözü, Reyhanlı etkilenmektedir. Araba hırsızlığı artmaktadır. Hatay'daki halk açıkça gelen bu silahlı grupların tehdidi ile karşılaşmaktadır. Bu konuda sayısız vaka emniyete de yansımıştır. Daha geçen gün mahallemizden araba çalmak istediler. Dikmece ve Karaçay bölgesinde silahlı grupların halkı rahatsız ettiği, silahla tacizde bulunduğu, çatışma çıkardığı vakalar olmuştur. Reyhanlı ve Altınözü'nde Sünni Araplar bu muhalif silahlı gruplara destek olmaktadır.

Defne Hastanesi'nde Suriyeli silahlı gruplar "Suriyeli Alevileri bitirip hayırlısı ile size geleceğiz" dedikleri Celal Nihidoğlu isimli bir vatandaşa tehditte bulunduğu duydu. Hastanelerde gelen silahlı gruplara öncelik tanınıp yerel halkın vatandaşın tedavisi engellenmekte ve bu konuda ölüme varan hak ihlalleri yaşanmaktadır.

Hacı Yatar,-Reyhanlı (emekli Öğretmen sigorta acentesi işi yapıyor 15.02.2013)

Burada 4 tane okul var, apartmanlar okula çevrilmiş. Buralarda denetimsiz bir şekilde kendilerine

göre bir eğitim veriyorlar. 15-20 tane bakım evi tahsis edilmiş durumda. Ameliyat sonrası yaralı savaşçılar burada tedavi görüyor. Şimdi en küçük dairenin kirası 750 ile 1500-2000 oldu. Kiralar yükseldiğinden ve güvenlik kaygısı ile Reyhanlı'da oturan vatandaşlar artık Antakya'da ve Kırıkhan'a taşındı. Buradaki yüksekokullarda kalan öğrencilerin kaldığı yurtlar da yabancılara tahsis edildiği için öğrenciler kalacak yer bulamıyor. Özel yurtlar da hastane ve otele dönüşmüş durumdadır. Bu işten rant elde eden bir kesimde var ancak nüfusun büyük çoğunluğu bu işten mağdur. Gelenler, tatlıcı, fırıncı vb. işyeri açıyor. Buralara hiçbir denetim yok vergi kaydı yok.

Bizzat silahla göremedik ama evlerde ağır silahlar var. Japon bir gazeteciye röportaj veren bir Suriyeli Reyhanlı'da bir evin 4. Katında oturduğu ve görevinin bomba imal etmek olduğunu ifade etmiştir.

Reyhanlıya bağlı Bükülmez köyünün karşısında Atma köyünde çadır kent var. Bu çadır kentin bir kısmı bizim sınırlarımızda bir kısmı sınırın karşı tarafındadır.

Reyhanlı'ya bağlı Yeşilova Mahallesi'nde Suriyeli savaşçılar bomba imal ederken gerçekleşen patlama ile öldü.

Uğur Pihava, Reyhanlı Çerkes Derneği Başkanı Başkanı(15.02.2013):

Reyhanlı'da Çerkes nüfusu 3000 kadardı. Ancak kalan 800'dür. Reyhanlı'ya Suriye'den 33 aile 190 Çerkes çatışmalardan kaçıp geldi. Gelen diğer Çerkes ailelerden 240 kişi Nizip'te kampa gönderildi. Ama hepsi geri ülkesine döndü. Konuştuklarım, "Burası cezaevine benziyordu" diyordu Gelen Çerkeslerin tamamı evlerde kalmaktadır. Tüm ihtiyaçlarını biz kendimiz karşılıyoruz devletten herhangi bir yardım almadık. Suriye'den gelen Çerkesler için kömür yardımı için Kaymakamlığı gittim. Kaymakamlık cevabında talebimizi reddetti. "Pasaportu ile gelen devletten yardım alamaz" diye düşünülüyor. Yani yasal yoldan geleni muhalif olmayacağını düşündüğünden yardım edilmedi. Çerkesler her kesimle arası iyidir. Halkların kardeşliği için çaba sarf ediyoruz.

Abdulkadir Demir, Reyhanlı, Harranlı Köyü(15.02.2013)

Suriyeli "kadınları evlendiriyor". Kendisi gibi 70 kişini bu işi yaptığını söylüyor. 3000 civarında kadının bu şekilde evlendirildiğini aktardı.

Abdulkadir Demir "**Çanakkale'den, Bayburt'tan Türkiye'nin değişik illerinden buradaki kadınlarla evlenmek için gelenler olmaktadır. Şimdiye kadar 65 kişiyi evlendirdim**" diyor. Buradan ikinci, üçüncü eş alanlar da var. Evlenen erkekler bu konuda bir ücreti de aracı olanlara veriyor. Abdulkadir Demir "Suriye'de kocası ölmüş veya kocasından ayrılmış, buraya geldiğinde de zor durumda olanlar, kimi-kimsesi olmayanları evlendiriyoruz." Diyor. Evlenen kişilerin resmi nikâh yapıp-yapmadığını sorduğumuzda da "Önce dini nikâh kıyıyorlar, sonra resmi nikâh kıyan da var, kıymayan da var, takip etmemiz mümkün değil" diye belirtiyor. Ayrıca başka illere evlilik amacıyla götürülen kadınların "kadın ticareti yapanların eline geçip geçmediğini nereden biliyorsunuz diye sorduğumuzda da "evlilik amacıyla gelip götürüyorlar, başlarına bir şey gelirse onu da onlar bilir, bizim amacımız sadece evlenmelerine aracılık etmektir" demektedir.

Abdullah Korkmaz, Hatay Mali Müşavirler Odası Başkanı -16.02.2013 Saat:10.00

Ayda 15 bin tır-kamyon girmekteydi, şimdi bu ticaret kapanmış durumda. Şu an kayıt dışı bir

şekilde muhaliflere bir mal akışı vardır. Ancak buradan Hataylılar faydalandırılmamaktadır. Şu an Reyhanlı'da gıda maddesi dahi bulunmaz. Birileri gelip doldurup gider. Burada çok küçük bir kesim büyük rantlar elde etmektedir.

Türkiye'den Hatay'a 2,6 milyar dolar ihracat vardı. Şimdi yok. 2 milyar dolarda bavul ticareti yapılmaktaydı. Bu miktar Hatay halkına bir şekilde dağılırdı. Esnaf, işletme bu işten faydalanırdı. Bizim ve üniversitelilerin bu konuda araştırmaları vardır

2012 yılında ticaretin 5 milyar dolar hedeflendiği ifade edilmişti.

İlişkilerin iyi olduğu dönemde turist olarak gittiğimizde büyük bir ilgi ile karşılaşırdık. Suriye halkı AKP Hükümeti'ne büyük bir güven duymaya başlamıştı.

Temmuz 2011'de 280423 yabancı turist Hatay'a gelirken. Temmuz 2012 ise 55962 kişi Hatay'a girmişti. Gelen bu turistlerin tüm Hatay'a katkısı vardı. Şu an esnaf direniyor, ama önümüzdeki süreçte işletmelerde bir kapanma olacağını düşünüyoruz.

Hatay'da, 2010 da 15 milyon Türk lirası, 2011 da 20 milyon Türk lirası, 2012 de 35 milyon Türk lirası kredi kullanılmıştır. Kredi kullanımındaki bu artış esnaf ve işletmelerdeki tıkanıklığı yansıtmaktadır.

Bu kriz içinde bu krediler ödenemeyeceğini düşünüyoruz.

2011 de 14349

2012 23000 karşılıksız çek olayı yaşanmıştır. Bu sayı Türkiye'deki ortalamanın üzerindedir.

2010-27445

2012-30000 (Ekim sonu itibari ile) İcra dosyası vardır.

Mal fiyatlarında ise bir düşüş var. Çünkü ihraç edilmeyen ürünler iç piyasaya kalmış durumda.

Burada çiftçi büyük bir zarar içindedir.

Bankalar borçları tekrar yapılandırdı. Hatay hazırda yiyen bir ildir. Çatışmaların etkisini önümüzdeki süreçte daha fazla hissedeceğiz

Antakyalı kolay kolay göç etmek istemez. Sokakta halk kendisini güvende hissediyordu. Ancak halkta artık bir tedirginlik vardır. Avrupalı görünümlü ajan olduğundan şüphelendiğimiz kişiler Antakya sokaklarında serbestçe dolaşmaktadır. İnsansız hava araçları yerleşim birimleri üzerinde görüyoruz. Bu durum tedirginliğimizi artırmaktadır.

Selim Matkap- Hatay Tabip Odası Başkanı

Şehrin nüfus yapısı son yıllarda değiştirilmek istenmiştir. Devlet Türkiye'nin her yerinden kamulaştırma neticesinde olabilecek göçü Hatay'a yapmakta. Antakyalı tedirginliğinden kaynaklı başka bir yere göç etmek için arayış içindeler.

Halkımız silahlı çete mensuplarının kent içinde dolaşmasından tedirginlik yaşamaktadır. Bunlar Suriye'de savaşıp geri geldiklerini hissetmektedir. Hava alanında sıklıkla genç atletik çember sakallı birileri gelip onları birileri karşılıyor. Bu kişilerin hava alanında VIP girişini kullandığına tanık olunuyor.

Gelen kişiler göç etmiş işler olması beklenen tedirginlik bu insanlarda görülmemekte. Antakyalılar karşısında hâkim egemen bir üslup takınmaları bizi tedirgin etmekte. Ben kampa girdim kampta kalanlarda savaştan korkmuş kişilerdeki çekinik tutum yoktur. Buranın sahibi gibi davranmaktadırlar.

Kent içinde değişik yerlerde hastane gibi kullandıklar yerler var. Bu işleri yardım kuruluşları organize ediyor. Suudi Arabistanlı ortopedi profesörünün burada çalışmak istediğini tanık oldum. Bu hastaneler herhangi bir denetime tabi olmadan çalışıyor.

Devlet hastanelerinde de aciller ve polikliniklerde yaralı militanlara öncelik tanınmıyor. Bu durum Antakya halkında rahatsızlık yaratıyor.

Yaralı militanlar, geldiğinde sağlık çalışanlarını ve doktorlara hoyrat ve hükmeden bir üslupla davranıyor. Çalışanları isimleri ile bilip emir yağdırabiliyor.

Gelen bu kişiler hastanede yaşadıkları sorunları karşısında doğrudan başbakanlığa ulaştığına tanık olduk.

Gelen bu kişiler üzerinden kızamık vakaları görünmeye başlandı. Şimdiye dek kızamık sorunu yaşanmamaktaydı. Bu dönem bununla ilgilenmek durumundayız.

Gürbüz Şahin- Eğitim Sen Şube Yönetim Kurulu Üyesi (16.02.2013)

Savaş Karşıtı “Suriye’ye Emperyalist Müdahaleye Hayır Platformu” kuruldu. Antakya halkının taleplerin doğrultusundan El Kaideci militanları Antakya ‘da görmek istemiyoruz talebi ile faaliyet yürütülmektedir.

Suriye Samandağ sınırında Keldağ Radar Üssü Kurulduğu yönünde duyumlar aldık. Geçtiğimiz Ağustos’ta yaralı militanları görmeye başladık. Antakya merkezinde bunlar görülüyordu. Halk bundan tedirgindi. Antakya yalnızca Suriye ile komşu bir il değildir. Tarihsel, kültürel ve akrabalık ilişkileri olan bir yerdir. Suriye ile iç içe bir hayat vardır. Bavul ticaretini kadınlar yapmaktaydı.

Suriye’deki Alevi-Sünni çatışması Hatay’ı etkileyecektir. Halkta, Hatay’da Alevilere yönelik bir katliam olacağı yönünde korku vardır. Yerelde politika yapan ulusalcı unsurların söylemi de Alevi ve Sünni halkın ayrışmasına sebebiyet verdi. Hastanelerde sürekli yaralı Suriyeli savaşçıları görüyoruz.

Hatay’da içe bükülmüş bir tampon bölge oluşmuş durumda. Rıdvan Akar, Hatay’ı Kazablanka’ya benzetti. Birçok istihbarat örgütleri burada cirit atmaktadır. Sağlık emekçilerine ve doktorlara da gelen silahlı yaralı grupların tacizine uğramıştır. Bu konuda SES ve Tabipler Birliği basın açıklamaları yaptı. 1 Eylül’de bu sorunları ele aldığımız bir miting yapıldı. Sağlıkta Suriyelilere tedavi önceliği tanımaktadır.

Valilik Ekim ayında asayiş toplantısı yaptı ve kurumları çağırdı. Burada çok adli olay olmadığını Suriyelilerin karıştığı 45 tane dava 70 tane soruşturma yapıldığı açıklandı. Bu olaylarda, Suriyelilere tebligat yapılamıyor, kampta yok deniliyor. Dolayısıyla soruşturmalar sonuçsuz kalıyor.

Kamplar dışında kontrolsüz, denetimsiz bir şekilde pek çok kalan var. Yayladağı’nda halk hırsızlık

olaylarından yakınmakta güvenlik kaygıları yaşamaktadır. Hatay'da ticaret ekonomi ve turizm durmuş durumda. Antakyalılar savaş ekonomisinden nemalanmaya zorlanıyor. Tarım yapan ticaret yapanlar savaş ekonomisine zorlanıyor. Silah ticareti alenen yapılıyor.

1 Eylül'de yapmış olduğumuz basın açıklaması sonrasında Vali bu eylemleri basın açıklamalarını düzenleyenleri hedef gösterdi. 1 Eylül sonrası her türlü eyleme soruşturma açıldı. Hatay Sanayi Ve İş Adamları Odası Başkanı Gülay Gül dahi Valilik tarafından uyarılmıştır.

Sabah ve Taraf gazetesi de haberleri ile bizim platformumuz Hatay'ı hedef gösterip, Esad'cı olmakla suçladı. Burada ilan edilmemiş bir OHAL var. Valilik, kurum temsilcileri ile toplantılar yapıp tehditte bulunmuştur.

1 Eylül mitingi nedeni ile 60 kişi hakkında ceza soruşturması açıldı. Reyhanlı'da Suriyeliler tarafından 4 okul açılmış durumda. Bir tanede Antakya'da açıldı. Türk öğretmenler de gönüllü olarak öğretmenlik yapıyor. Antakya'da Beşir, Semerkant, İHH gibi kurumların eliyle buralar yaşatılıyor. Kendi müfredatına göre bir eğitim yapılıyor.

Bu 4 okulun üçünde kız erkek ayrı eğitim yapılıyor. İslamcı grupların hücre evi olarak kullandıkları evlerde 5-6 yabancı kalıyorsa bir kişide Türk kalıyor.

İbrahim Saymaz-Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası(SES) Şube Başkanı(16.02.2013)

1 Eylül öncesi ve sonrası ayrı ele alınması gerekir. 1 Eylül öncesi halkın yoğun bir tepkisi ve endişesi vardı. Halk bu eylem sonrası bir araya geleceklerini gördüler. CHP'nin dışında birçok politik unsurla tanışmaya başladı.

Sağlık alanı içinse; Antakya Devlet Hastanesi çatışmalardan gelenlerin yoğun geldiği bir yerdir. Suriyeliler hastanede yoğunluk yaratmakta bu durum halka zarar vermektedir. Hükümet Antakya halkının tepkisinden sonra gelenleri Suriyelilerin bir kısmını Urfa ve Antep'e götürdü.

Yaralı savaşçılarla ilgilenen bazı kişiler "buradaki hastanelerdeki Alevi, siz başka yere götürelim" deyip yaralıları Defne ve Akademi Hastanesi'ne götürüyorlardı. Buralarda peşin para ile tedavi görüyorlardı. Son bir ay içinde tekrardan devlet hastanesine gelenler oldu. Çoğunlukla özele hastanelerle nakit para ile çalışıyorlar. Gelen muhalifler kiraladıkları bir binada tedavi hizmetleri yaptıklarını da gördük. Çoğunlukla Reyhanlı Hastanesi'ne tedavi görmektedir. Antakya'da ise Mustafa Kemal Üniversitesi (MKÜ) Hastanesine gönderiliyor, oradan Balcalı'ya sevk olabiliyor.

Bir Hastanemizin Acil servisinin kapatılmak istenmesi karşısında halk tepki gösterdi. Bu hastanenin gelen muhalif gruplara verileceği söyleniyordu. Gelen tepkilerden sonra bu karardan geri adım atıldı.

Öteden beri Antakya'da devletin ayrımcı bir yaklaşımı vardır. Antakya'da Arap Aleviler hiçbir kamu yöneticisi yapılmaz. Kamudaki taşeron firmalarda Aleviler çalıştırılmaz. Savaşın olumsuz etkileri Alevi-Sünni herkesi etkilemektedir.

Kamplar ilk açıldığında sosyal hizmet uzmanı olarak görev yaptım. Kampın içinde devletin hiçbir etkisi yoktu. Kamplarda 15 yaşından büyük kimse kalmamıştır. Hepsisi savaşa gönderilmiştir.

Kamplarda verilen tanıtım kartlarında mezhep belirlemeleri var. Sınır köylerinde okullar kapatıldı.

Yaralı olsun-olmasın Suriye'den gelen herkes ücretsiz tedavi görüp gidiyorlar. Kendilerinden herhangi bir ücret alınamıyor.

Hakan Coşkun- MKÜ Üniversitesi Öğretim Elemanları Derneği(16.02.2013)

Ekonomik durumların kötüye gitmesi her kesimi rahatsız etmektedir. Ticareti hayat durmak durumuna gelmiştir. Bu durum Alevi-Sünni herkesi etkilemektedir.

Suriye'den gelenlere yardımda bulunan ismini açıklamak istemeyen bir dernek başkanı(16.02.2013)

Suriye'de ne oluyorsa olsun bizim Hatay'da olan birlikteliğimiz devam ettirmelidir. Biz meseleyi ele alırken buna uygun bir dil geliştirmeliyiz. Alevi kesimden arkadaşların “ yarın Sünniler Alevileri kesecek” gibi bir dil kullanması bu sürece zarar verdi. Suriye'deki etnik bir kutuplaşmayı Hatay'a indirgememiz bizi zora sokacaktır. Suriye'de bir dikta rejimi varsa buna karşı olan halkın ayaklanması bir haktır. Gelen Suriyelilere ne olursa olsun yardım etmemiz gerekmektedir. Biz bu konuda yardımcı olduk. Suriye'de başlayan süreçte gelenler etnik ve mezhebi bir dil kullandılar. Bizim gelenlere siyasi taraf olmamız veya karşı olmamız bir o kadar yanlıştır. Geldiklerinde ilk günlerde mahalle halkı Sünni unsurlarda gelenlere karşı çıkıyordu. Ben kampın içini dışını da bilirim. Burada gelenlerin alevi karşıtı bir durum varmış gibi bir dil kullanılması yanlıştır. Alevilerin kullandığı dil Sünnilerin gelenleri sahiplenmesi sağlamıştır. Yerel hiçbir yardım kuruluşu yardım toplayamadı. İki yıl sonra artık ülke içinde yardım gelmeye başladı. Bunda Hükümete muhalif olan kesimlerin kullandığı dil etkili olmuştur. AKP Hükümeti'nin politikaları ve muhaliflerin tutumu eleştirilebilecekken bunun yerine “bu sakallılar burada ne işi var, bunlara ev vermeyin” diye bir dil kullanılması yanlıştır. Sanki bu Sünni topluluk AKP gibi düşünüldüğünün varsayılması yanlıştır. Bu içerdeki Sünnilerin AKP'nin arkasında saf durmasına neden oldu. Giden tüm yardımların “insan kesenlere” gidiyor olarak değerlendirmek yanlış olur. Sünni sınır köylerinde köy nüfusu kadar sığınmacı yaşıyor.

İlk tepkilerden yürüyüşlerden sonra Antakya içinde yaşayan evlere yerleşenler başka şehirlere nakledilmek istendi. Biz çalışmalarımızı yaparken, her iki taraftan da eleştiri alıyorum. İstanbul'dan gelen bir grup, biz Esat'a destek olanlara cevap vermek için Antakya'ya gelip burada ülke çapından toplanıp sınıra yürüyüş yapıp burada çadır kuralım önerisinde bulundu. Ben onlara bu işi yapmamaları noktasında ikna ettim.

Hagop Kartun, Ermeni Klisesi temsilcisi(16.02.2013)

Suriye'den gelenler daha çok Sünniler arasına yerleştiriyor. Bizler Alevilere yakın yaşadığımız için çok iletişimimiz olmadı. Halep civarındaki Ermeniler zor durumda. İçerde Alevilerin yaşadığı tedirginlik bize de yansdı. Samandağı'nda artık kimse gayrimenkul almıyor. Arsa ve tarla fiyatları çok düştü. Bizim köyümüze(Vakıflı Köyü) turistler gelirdi artık hiç gelmiyor. Bu çatışmalardan önce Alevi Araplar arasında bir Esat sempatisi yoktu. Bu sürecin uzaması Alevi Arapların Esat'a olan sempatisini artırmaktadır.

Kamu Hastanesinde genel cerrah(İsmini açıklamak istemiyor-16.02.2013)

Sınırdaki sürekli iki ambulans bekliyor. Hastaneye gelenlerin çoğunluğu savaş yaralı taşıyan militanlar. Tampon bölgeyi muhalifler denetliyor. Suriye’den her türlü mal gelip gitmektedir. Suriyeli hastalar çok rahatlıkla gidip gelmektedir. Pansiyon tarzı hastanelerde İngiliz ve Suudi Arabistanlı doktorlar olduğuna tanık oldum.

Hastalar ziyaret eden savaşçı kılığında kişiler yaralılara para ve eşya yardımında bulunuyor. Ayda 15-20 civarında savaş yaralı taşıyan yaralı tedavi ediyorum. Gelenlerin yoğunluğu yerel halkın tedavi görmesini engelliyor. Alevilerin gelenlere iyi davranması onları şaşırtıyor.

Gelenlerin çoğunluğu Suriyeli olmakla birlikte Afganistan, Mısır, Irak, Libya ve Mısır’dan savaşçılar geliyor. Kırıkkale, Gaziantep ve diğer illerden pek çok Türk vatandaşının da savaşta yaralanarak hastaneye geldiğini gördüm.

Mustafa Karabulut- Dom-Der Başkanı(Roman-Çingenerin bir kolu-16.02.2013)

Hatay’da 40 bin Dom yaşamaktadır. Suriyelilerin gelmesi ile devletin bize yardımı kesildi. Alevi kardeşlerimizin endişelerini paylaşıyoruz. Hatay’da Sünnilerden Alevilere yönelik olumsuz bir yaklaşım yoktur. Suriye’de 5 milyon Dom var savaştan etkilenip Mısır, Lübnan ve Ürdün’e gidenler var.

Mehmet Güteryüz, DİSK Genel İş Hatay Şube Başkanı(16.02.2013)

Burada bulunan halkın kendi içinde herhangi bir sıkıntısı yoktur. İşçiler arasında Alevi-Sünni ayrımı yoktur. Ancak Aleviler kadar Sünniler de tedirgindir. Hükümetin Suriyeli savaşçılara yardım politikaları devam eder ve Suriye’deki çatışmalar sürerse bu çatışmaların buraya sıçrama riski de vardır. Hatay’da adı konulmamış bir OHAL yaşanmaktadır. Demokratik haklar hiç olmadığı kadar kısıtlanmıştır. Çatışmalar neticesinde ekonomi bozuldu, güvenlik kaygımız arttı.

Ali Doğan, Elektrik Mühendisleri Odası Hatay Şube Başkanı(16.02.2103):

Hatay’da ayrımcılık öteden beri vardır. Aleviler hiçbir zaman kamuda yöneticilik yaptırılmaz. Bu bir devlet politikasıdır. Kamu arazileri herkese kiralanabilirken Aleviler bu imkândan faydalandırılmadığına tanık oldum. Sadece birkaç Esat posterini öne çıkartılarak 1 Eylül Barış Mitingi sonrası basın açıklaması hakkı Valilik tarafından sınırlandı. İktidar partisine oy verenlerinde aynı kaygıları paylaştığını ve hükümetin Suriye politikalarını desteklemediğini düşünüyorum. Kampların bulunduğu ilçelerdeki yerel halkı bu göçlerden rahatsızdır.

İNCELEME HEYETİNİN YAPTIĞI TESPİTLER:

- 1- Çok kültürlü bir yapısı olan Hatay’ın farklı din ve mezhepler barış içinde yaşamaktayken, Suriye’deki gelişmeler tüm kesimleri tedirgin etmiştir. Hükümet’in Suriye meselesi üzerinden Alevileri hedef edinen ayrımcı ve ötekileştiren üslubu endişeleri artırmıştır. Suriye’de çatışmaların devam etmesi ve hükümetin tutumu halklar arası ön yargı ve düşmanlıkları körüklemekte, çatışma endişesini artırmaktadır.
- 2- Çatışmalar ile birlikte bavul ticareti, sınır ticareti ve turizm durma noktasına geldiğinden Hatay’da ekonomisi can çekişmektedir. Yaşanan krizin uzaması işletmelerin ve esnafın iflasına neden olacağından işsizlikte artacaktır.

- 3- Sınır güvenliği tamamen ortadan kalkmıştır. Sınır kapısı ve sınırın diğer kısımları tamamen başıboş bırakılmış durumdadır. Denetimler bilinçli bir şekilde azaltılmıştır. Silahlı muhalif militanlar hiçbir engelle karşılaşmaksızın sınırın herhangi bir yerinde ülkemize girip çıkmaktadır. Cilvegözü Sınır Kapısı'nda yaşanan son bombalı araç saldırısı güvenliğin ne kadar ihmal edildiğini göstermiştir.
- 4- İnsani yardım adı altında Suriye'deki iktidara muhalif olanları desteklemekten ibaret bir politika yürütülmektedir. Suriye'den göç etmek durumunda kalanlara karşı ayrımcı bir devlet politikası uygulanmaktadır. Kamplarda yalnızca Sünni ve Arap olan Suriyeliler barındırılmaktadır. Bu kesimler dışında kalan Kürt, Çerkes ve muhalif olmayan diğer savaş mağdurları kendi kaderlerine terk edilmiştir.
- 5- Reyhanlı'da yüzlerce yabancı (Bulgar ve Suriye plakalı)araç trafikte görülmektedir. Bu araçların önemli bir bölümünün çalıntı olduğu sanılmaktadır. Bulgaristan'dan getirilen lüks araçların Suriye'ye yasadışı yoldan geçirilmek için Reyhanlı'ya getirilmiştir. Bugün burada yetkililerin bilgisi dâhilinde açık bir sınır kaçakçılığı yapılmaktadır. Ülkemize gelen Suriyelilerin devletin ya da bir mafya yapılanmasının desteği olmadan bu kaçakçılığı organize edebilmesi mümkün değildir. Bu kaçakçılık organizasyonunda güvenlik güçlerinden ve mafya yapılanmasının işbirliği olma ihtimali yüksektir. Hatay'dan özellikle arazi tipi araçların kaçırılarak Suriye'de satıldığı, hatta üzerlerine doçka diye tabir edilen ağır silahları monte edilerek çatışmalarda kullanıldığı sanılmaktadır. Çalıntı bu araçların bir kısmının Suriye'de kullanılmakta olduğu halen CİPIARES üzerinden tespit edilebilmektedir. Sınır güvenliğinin ortadan kalkması Hatay'daki vatandaşların can ve mal güvenliğini tehdit eder bir boyut ermiştir.
- 6- Suriye'de en kanlı saldırıları düzenleyen EL NUSRA Örgütünün militanları örgütü sembolize eden bere ve flamalı araçlarla Reyhanlı Cadde ve sokaklarında serbest bir şekilde dolaşması ve ayrıca sırt çantalı kamufraj kıyafetli telsizli militanların Reyhanlı'da sokaklarda gezmesi Reyhanlı halkını tedirgin etmekte, can güvenliği endişesini artırmaktadır.
- 7- Reyhanlı'da birçok Suriyeli sokaklarda hiçbir engelle karşılaşmaksızın kaçak sigara satmakta, yasal prosedürleri yerine getirmeksizin tatlıcı, pastane, fırın, döviz bürosu gibi iş yerlerini açmaktadır. Bu işyerleri üzerinde herhangi bir denetim yapılmamaktadır. Hiç vergi ödemeden işyeri çalıştıran Suriyelilerle yasanın aradığı şartları yerine getiren vergisini ödeyen Reyhanlılı esnaflar rekabet etmekte zorlanmaktadır.
- 8- Suriye'de yaşanan çatışmalar ve göç tüm savaşlarda olduğu gibi en çok kadınlar mağdur etmektedir. Özellikle Reyhanlı'da Suriyeli kadınları para karşılığı Türk vatandaşları ile evlendirmeyi meslek edenin kişiler vardır. Reyhanlı'da 60-70 kişinin bu şekilde ekonomik kazanç elde ettiği söylenmektedir. Bu konuda resmi bir veri olmamasına rağmen, evliliklere aracılık edenlerin aktardığı kadarı ile **iki üç bin kadının bu şekilde evlendirildiği sanılmaktadır**. Savaş mağduru Suriyeli kadınlar pasaportu, resmi bir belgesi olmadan ve imam nikâhı ile evlendirilip ülkenin dört bir yanına gönderilmektedir. On sekiz yaşından küçük çocukların dahi bu şekilde evlendirildiği belirtilmiştir. Savaş mağduru bu kadınlar ve çocuklar istismara uğramaktadır. Suriyeli kadınlar evli olan erkeklerle ikinci, üçüncü eş olarak evlendirilmektedir. Hiçbir denetimin ve kaydın olmadığı bu "kadın ticaretinde" kadınların fuhuş mafyasının ağına düşmüş olma ihtimali de son derece yüksektir.
- 9- Reyhanlı'da ev kiralari beş kat artığından bu kiralari ödeyemeyecek durumda olan öğrenci, memur ve işçiler Antakya veya Kırıkhan'a evlerini taşımak durumuna kalmaktadır.
- 10- Gelen mültecilerin bir kısmı ambarlarda, bodrum katlarında hatta ahırlarda kalabalık gruplar halinde kalmaktadır. Bazı Suriyelilerin arabalarda, pikaplarda açıkta yattığı görülmektedir. Gelenlerin birçoğu banyo vb gibi temizlik ihtiyacını karşılayamamaktadırlar. Hasta ve

yaralılar da bir arada kalmaktadır. Kamplarda ve şehir içindeki bu olumsuz yaşam koşulları salgın hastalıklara ve sağlık sorunlarına açık bir ortam yaratmaktadır.

- 11- Raporu hazırlarken kampların içinde de inceleme yapabilmek yönünde talebimiz yetkili merciler tarafından reddedilmiştir. Muhalif oldukları değerlendirilen dernek ve siyasi partiler ile milletvekillerinin kampa girişine izin verilmezken, hükümetin bölge politikaları ile uyumlu yardım derneklerinin kampa girişinde hiçbir engel çıkartılmamaktadır. Yapılan yardımlarda herhangi bir denetime uğramamaktadır. İnsani yardım adı altında çalışanlar büyük rantlar elde ettiği yönünde söylentiler vardır. Toplanan yardımların satıldığı şeklinde beyanda bulunanlar olmuştur. Resmi bir otoritenin ve sivil bir denetimin olmadığı bu kamplarda her türlü usulsüzlüğün yaşanma ihtimali bulunmaktadır.
- 12- Reyhanlıda Suriyelilerin denetiminde dört tane okul vardır. Bu okullarda laik olmayan dini bir eğitim verilmektedir. Bu okulların üçünde kız ve erkek çocuklar ayrı sınıflarda eğitim görmektedir. Bu okullarda Afganistan ve Pakistan'da örneklerinde olduğu gibi cihatçı radikal İslamcı militanların yetiştirildiğinden şüphe edilmektedir. Suriyeli çocukların eğitimi bütünü ile silahlı grupların eline bırakılmıştır.
- 13- Suriyeli silahlı grupların elinde Hatay sınırları içinde birçok hastane vardır. Bu hastanelerde üzerinde Sağlık Bakanlığı'nın ve kamu otoritesinin bir denetimi yoktur. Bu hastanelerde dünyanın farklı bölgelerinden gelen doktorlar çalışmaktadır. Öğrenci yurtları hastanelere çevrilmiş durumdadır.
- 14- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı birçok kişinin para karşılığı Suriye'de muhalif militanı olarak çatışmalara girdiği, yaralanıp hastanelere tedaviye getirildiği (bizzat Hatay ve Reyhanlı Kamu hastanelerindeki doktorlar bu bilgiyi doğrulamıştır) ileri sürülmektedir. Militanların, öldürdükleri her Esat yanlısı için 650 AVRO aldıkları söylentisi vardır.

YAPILMASI GEREKENLER VE TALEPLER:

- 1- Çatışmaların gerçek mağduru durumundaki Suriyeliler için bir an önce yasal bir statü ve insanca bir yaşam imkânı sağlanmalıdır. Kamplarda, Birleşmiş Milletler ve sivil toplumun denetimine açık, silahlı militanlardan arındırılmış bir düzen bir an önce tesis edilmelidir.
- 2- Yaşanan göç dalgası karşısında insani yardım yapmak dışında, çatışmalarda taraf olmak ve muhalefeti desteklemek yaklaşımı terk edilmelidir. Çatışmalardan mağdur olan Suriyeliler mezhep, inanç ve milliyet farkı gözetilmeksizin insanca yaşam olanakları sunulmalıdır.
- 3- Suriye'deki iktidarın Alevi bir iktidar olarak tanımlanması ve muhalefetin desteklenmesi Hatay ve ülkemizdeki kutuplaşmayı artırmaktadır. Alevileri hedef alan ayrımcı yaklaşım ve söylemler son bulmalı Mezhep temelli bir çatışmaya zemin hazırlayacak yaklaşımlar terk edilmelidir.
- 4- Sınır kapılarının güvenliği sağlanmalı, Suriyeli muhalif militanlarının buradaki etkinliğine müsaade edilmemelidir.
- 5- Kamplarda ve kent içinde yaşayan Suriyeliler üzerinde kamu otoritesi ve denetimi sağlanmalı bu alanın silahlı militanlara bırakılması politikasına son verilmelidir.
- 6- Suriye'den gelen militanların mevzuata aykırı ve denetimsiz bir şekilde eğitim ve sağlık hizmeti vermesi engellenmelidir. Sivillerin eğitim ve sağlık ihtiyacı devlet tarafından sağlanmalıdır.
- 7- Çatışma mağduru kadınların bir tür kadın ticaretine konu edilmesi engellenmelidir. Kadın ve çocukların istismarının önüne geçecek adımlar atılmalıdır. Devlet bu alandaki mağduriyeti engellemek için aktif bir tutum içinde olmalıdır. Kadınların mağduriyeti üzerinden gelir elde etmeye çalışan kişi ve çevreler hakkında yasal işlemler başlatılmalı ve gerekli tedbirler alınmalıdır. İmam nikâhı ile evlendirilerek ülkenin değişik yerlerine gönderilen sayılar 2-3

- bini bulduğu ileri sürülen kadınların akıbetinin araştırılarak koruma altına alınmasının sağlanması gerekmektedir. TCK 79. Maddedeki göçmen kaçakçılığı ve 80. Maddedeki insan ticareti suçları ile ilgili olarak etkili adli soruşturma açılmalıdır. Özellikle kadın ticareti ile ilgili olarak mağdur edilen kadınların tamamı ile ilgili araştırma ve soruşturma yapılmalıdır.
- 8- Suriye’de yaşanan dramdan kar elde etmeye çalışan kaçakçı ve mafya örgütlenmesi engellenmelidir. Gümrük Kanunu çerçevesinde işlenen suçların etkili bir şekilde soruşturulması sağlanmalıdır.
  - 9- Yaşanan çatışmalı ortamdan kaynaklı zarara uğrayanların zararı giderilmeli esnaf ve işletme sahiplerinin kredi borçları ertelenmelidir. Hatay ve benzeri sorunları yaşayan sınır bölgelerine özel ekonomik tedbirler alınmalı, ekonominin kayıt dışına itilmesi uygulamalarına son verilmeli, buralarda yaşayan insanların ekonomik zararları devlet tarafından karşılanmalıdır.
  - 10- Hatay’da yaşananlar nefret suçlarının bir an önce yasalaşması gerektiğini net olarak bir kez daha ortaya koymuştur.
  - 11- Hatay’daki toplantı ve gösteri düzenlenmesinin yasaklanması uygulaması kaldırılmalıdır.
  - 12- Sığınmacı kamplarının tamamı sivil toplum örgütlerinin ziyaretine açılmalıdır.

İsmail Boyraz
Genel Sekreter

Togay Bek
MYK Üyesi

Hatice Can
MYK Üyesi

İlyas Kara
MYK Üyesi

Mithat Can
Hatay Şube Başkanı